

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:

A XIII. Tenyészállatkiállítás programja	265
Egy új intézmény. <i>Zachár Gyula</i>	267
A vadászat közgazdasági jelentőségéről. I. <i>Boér Miklós</i>	268
A hadsereg terményszükséglete	270
Kisebbszakközlemények	268
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. (<i>éber</i>).	269
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	269
Egyleti élet	270
Vegyes közlemények	270
Közgazdaság, üzlet, forgalom	271
Hirdetések	

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító.

József főherceg Ő cs. és kir Fensége
udvari szállítója, a román király Ő Felsége
udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem
Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb
király Ő Felségt udvari szállítója, Fülöp
szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége
udvari szállítója

magkereskedése
(28)

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A XIII. tenyészállatkiállítás programja.

Mult számunk vezető cikkében méltat-
tuk a tenyészállatkiállítások jelentőségét, rá-
mutattunk arra, hogy az az intéző körök
anyagi áldozatával, a végrehajtó körök fáradsá-
gos munkája után jöhet csak létre. És te-
gyünk hozzá még egy egyenrangú faktort, a
tenyésztők érdeklődése mellett. Sőt valljuk be
nyíltan, a tenyésztők érdeklődése és részvét-
ele a faktorok között primus inter pares.

A különbség azért nagy, mert az intéző
és rendező körök, vagy nevezzük nevükön
azokat: egyrészt a földmiv. minister a maga
anyagi segélyével, másrészt az E. G. E. erköl-
csi súlyának latbavetésével és az állatkiállítási
szakosztály vezetősége fáradságos munká-
lkodásával mind czéltudatos altruizmussal
haladnak előre a *mások*, a tenyésztők érde-
keinek előbbrevitelében. A másik faktor, a
tenyésztők a saját érdekeiket tartás szem
előtt, mikor a kiállításon való megjelenésre
készülnek, a saját érdekükben igyekezzenek
minél számosabban, minél jobb anyaggal elő-
állani.

Az ipar fejlődéséről nemcsak különféle ki-
állításokon vagyunk képesek meggyőződni. Ta-
pasztaljuk, látjuk azt folyton a saját szükség-
leteink kielégítésénél, a városokban, boltokban,
lépten-nyomon. De az állattenyésztés fejlődé-
séről csak a kiállításokon szerezhünk meg-
győződést, az állattenyésztés fejlesztésére az
állatkiállítások hivatottak, a hol nemcsak a
jónak díjazása, de a kölcsönös összehasonlí-
tások által leszűrődő tanulságok képezik a
továbbfejlődés alapját.

Multkor cikkünkben felsoroltuk azokat
a tenyésztéseket, melyekről már tudjuk, hogy
részét fognak venni. Ezekhez hozzá kell még
egy kimaradottat tennünk, a *mező-záhi*, országré-
szünk emez egyik legkitünőbb és legrégebb gulyá-
jának részvételét is. De meg vagyunk győződve
róla, hogy minden tenyésztő el fog jönni erre a ki-
állításra, melyből haszna van s mely neki a
leghasznosabb tanulságokkal fog szolgálni. Erre
garancia a kiállítás programja. Ime:

I. A kiállítás napirendje.

Első nap: péntek, augusztus 31-én reg-
gel 7 órától a *biráló bizottságok működése és
a bírálat eredményének kifüggesztése, 11 óra-
kor a kiállítás megnyitása, d. u. 4—7 óráig
czigány zene, 5—6 óráig fogatok jártatása.*
Belépti díj délelőtt 2 korona, délután 1 korona.

Második nap: szombaton, szeptem-
ber 1 én délelőtt 10 órakor a *fogatok bírálatá;*
d. u. 4—7 óráig *czigány zene.* Belépti díj e
napon d. e. 1 kor, d. u. 60 fillér.

Harmadik nap: vasárnap, szeptem-
ber 2-án délelőtt 10—12 óráig a *díjazott álla-*

tok elővezetése; ugyanakkor és délután tenyész-
állatvásár és a bejelentett állatok árverezése;
d. u. 4—7 óráig *katoná zene.* Belépti díj e nap-
on délelőtt 1 korona, d. u. 60 fillér.

Negyedik nap: hétfő, szeptember
3-án d. e. 10 órakor a *díjak ünnepélyes kiosz-
tása;* egész nap *vásár és árverezés;* d u 4—7
óráig *czigány zene* Belépti díj e napon d. e.
1 kor., d u. 60 fill.

Gyermekek és katonák (az örmésterig be-
zárólag) a fent említett belépti díjak felét fizetik.
A gépkiállítás területére szóló belépti jegy
ára, 1 belépésre, mind a négy napon: 20 fillér.

Névre szóló *állandó belépti jegy,* mely
tulajdonosa által bárhányszori belépésre hasz-
nálható, darabonként 3 korona.

A kiállítás megnyitattik 1900. augusztus
31-én d. e. 11 órakor s tart szeptember 3-án
este 6 óráig és ezen időn belől naponta reggel 8
órától esti 8 óráig a látogatók részére nyitva áll.

II. A kiállítás beosztása és jutalmai.

A kiállítás célja kizárólag az erdélyre zi
állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, en-
nélfogva csakis a régi Erdélyben (tehát a volt
u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született ál-
latok lesznek arany-vagy pénzdíjjal jutalmaz-
hatók.

Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén
bemutathatók, de csakis dicsérő oklevelet nyer-
hetnek.

A díjak két kategóriára oszlanak és pedig
aranydíjak főleg nagyobb birtokosok részére és
pénzdíjak kizárólag kisebb birtokosok
részére. (Kisebb birtokosok alatt értetnek
azok, kiknek birtokuk 50 holdat meg nem ha-
lad; azonkívül ide számíttatnak a *gazdatisztek,
lelkészek, tanítók és körjegyzők* is.)

A *kisebb birtokos a kitűzött aranydíjakra
is versenyezhet.*

Hogy a díjkategória iránt kétség ne tá-
madjon, a bejelentési ivben a következő kérdé-
sek foglaltatnak: a kiállító *neve és állása?* a
kiállító *birtokának nagysága* (50 holdon alul
vagy felül)?

A kiállítás osztályai és díjai a következők:

I. osztály. Tenyészlő.

A) Méneses lovak:

1. Anyakanczák csikóval, 15¹/₂ markoson
(= 163. cm.) felül:
Aranydíjak: 300, 200, 100 és 50 korona.
2. Anyakanczák csikóval, 15¹/₂ markoson
(= 163 cm.) alól:
Aranydíjak: 250, 150, 100 és 50 korona.
3. Három éves, vagy azon felüli mén-
csikók:
Aranydíjak: 200, 100 és 50 korona.
4. Hároméves kanczacsikók:
Aranydíjak: 200, 100 és 50 korona.

A Zalatnai kénkovand ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és mütrágya-gyára alánlja legjobb minőségü mindennemü mütrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-nál alóli megrendelést legczélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

B) *Gazdasági lovak:*

1. Anyakanczák csikóval 15¹/₂ markoson (= 163 cm.) felül:
Pénzdíjak: 200, 150 és 50 korona.
2. Anyakanczák csikóval 15¹/₂ markoson (= 163 cm.) alól:
Pénzdíjak: 150, 100 és 50 korona.
3. Hároméves kanczacsikók:
Pénzdíjak: 100, 50 és 30 korona.

C) *Négy éven felüli (háttas vagy hámos) kanczák:*
Aranydíjak: 250, 150, 100 és 50 korona.

II. osztály. *Tenyésszarvasmarha.*)*A) *Erdélyi magyar fajták:*

Csak tisztavérű állat díjazható:

1. Gulyabeli tenyészetek csoportos kiállítására:
(NB. Lehetőleg 4 tehén és 2—2 drb. 1, 2, és 3 éves üszőből.)
Aranydíjak: 500, 350, 250 és 150 korona.
2. Gulyabeli tehének:
Aranydíjak: 150, 100, 80 és 50 korona.
3. Tenyész bikák 3 éven felül, magántulajdonból:
Aranydíjak: 300, 200, 100 és 50 korona.
Hat évnél idősebb tenyészbika csak dicsérő oklevelet nyerhet.
4. Tenyész bikák 3 éven felül, községiak:
Pénzdíjak: 120, 100, 80, 50 és 30 korona.
5. Tenyész bikák 2—3 évesek:
Aranydíjak: 150, 100, 50 és 30 korona.
Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 25 korona.
6. Tenyész bikák 2 éven alul:
Aranydíjak: 150, 100, 50 és 30 korona.
Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 25 korona.
7. Nem gulyabeli tehének:
Pénzdíjak: 140, 70, 40 és 30 korona.
8. Üszők, 2—3 évesek:
Aranydíjak: 70, 50 és 30 korona.
Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 20 korona.

9. Üszők, 2 éven alul:

Aranydíjak: 50 és 30 korona.
Pénzdíjak: 50, 30 és 20 korona.

B.) *Erdélyi hegyi barna, riska fajták:*

1. Bikák díjazására:
Pénzdíjak: 50 és 25 korona.
2. Tehének és üszők díjazására:
Pénzdíjak: 50, 25 és 15 korona.

C.) *Külön díjak:*

Egy kolozsvármegyében született és nevelt, bármily koru magyar fajta bikára, *Lészay Ferencz* díja 60 korona aranyban.

A „7. Nem gulyabeli tehén” című alosztályban 200 koronát tűzött ki *Kolozsvár sz. kir. városa*, melyre kolozsvári birtokosok — azaz olyanok, kik 50 holdnál kisebb gazdasággal bírnak — pályázhatnak.

Első díj: 100 kor., a tulajdonos kiállító saját nevelésű tehénéért.

Második díj: 50 kor. } oly tehénért, mely legalább egy év óta
Harmadik díj: 30 kor. } van a kiállító tulajdonában.
Negyedik díj: 20 kor. }

Jutalom a viszonylag legjobb állatnak is adandó, ha legalább 5 tehén van kiállítva.

III. Osztály: *Bival.**)

1. Bikák:
Díjak: 100, 75 és 50 korona.
2. Tehének és üszők:
Díjak: 100, 75 és 50 korona.
E díjakra minden birtokos állatja, különbség nélkül pályázhat; azonban bikák csak 4 éves korig versenyezhetnek, vénebb bikák csak dicsérő oklevelet nyerhetnek.

IV. Osztály. *Juh.*)*

(Raczka és czigalya.)

Díjak: 120, 80, 50 és 30 korona.

Gróf Bánffy György díja: 50, 30 és 20 korona,

V. Osztály: *Baromfi.*)*

Tyuk, lud, récze, pulyka és galamb.

Kiállítandó 1 törzs, azaz 1 kakas és 2 tojó; galambok páronként: 1 kakas, 1 tojó.

A tyuk törzsekkel együtt lehetőleg tojás is állítandó ki.

Díjak 435 kor. értékig (ebből galambok díjazására 60 kor.)

Ujabb díjak kitűzését köszönettel veszi a rendező bizottság.

A kitűzött arany- és pénzdíjakon kívül minden osztályban tetszés szerinti számban oszthat ki a bíráló bizottság *dicsérő okleveleket*.

VI. Osztály. *Külön pályázat.*)*

A tenyészállatkiállítással kapcsolatosan, *kettős fogat díjazás is tartatik*.

Cél: A kocsis lovak értékesítésének előmozdítása a jobb anyagnak, a használatra való tekintettel, ivar-különbség nélküli díjazása által, serkentőleg hatni minél több jó kocsis-ló előállítására.

E díjakra is csak a régi Erdélyben (a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született és nevelt lovak pályázhatnak és nyerhetnek jutalmat.

Allami adományból a következő díjak osztatnak ki:

Kettős fogatok részére:

Első díj: 300 korona.

Második díj: 200 korona.

Harmadik díj: 100 korona.

E versenynél a ló-osztály juryje a lovak származásának és ivarának figyelmen kívül hagyásával csupán a használatra való tekintettel ítél.

Minden bejelentett kettős fogat után, fizetendő a bejelentés alkalmával a kiállítási szakosztály pénztárába 10 korona.

A fogatok a kiállítás tartama alatt délutánonként 5—6 óráig a sétatéri nagy fasoron jártatandók.

VII. Osztály. *Gazdasági gépek, szerszámok és kellékek, termények és termékek:*

Ezen osztályban kiállíthatók: Mindenemü gazdasági gépek (cséplő, arató, kaszáló, vető-gépek rosták trieürök, ekék, boronák, hengerek stb.) eszközök, (ásó, kapa stb.) szerszámok, (kézi, lószerszámok stb.) felszerelések, termények és termékek, vetőmagvak, állatgyógyszerek, műtrágyák, ponyvák, új találmányok stb. szóval minden a gazdaközönséget érdeklő tárgy, vagy anyag.

A kiállítók díszoklevelet kapnak.

Esetleges megrendeléseket közvetít az „E. G. E.” titkári hivatala. E végből czélszerű lesz minden kiállított tárgyat árjelzéssel látni el.

Ezen osztályra bejelentések bezárólag augusztus hó 20-ig fogadtatnak el.

Helypénz (mely a bejelentéssel egyidejűleg előzetesen befizetendő):

a) A fedett nagy teremben meterként 5 korona.

b) A szabadban meterként 3 korona 10 meteren felül kedvezmény.

Egyéb tudnivalók: külön prospektusban!

III. *Általános tudnivalók.*

1. A kiállítás állandó helye a kolozsvári sétatérnek északnyugati oldalán e célra külön elkerített terület.

2. Hogy a rendező bizottság a részvétel mérvéről idejekorán tájékozva legyen, a *bejelentések 1900. július 15-től augusztus 15-ig bezárólag fogadtatnak el*: a szükséges bejelentő-ívek július 10-ikéig minden kiállítani szándékozóknak díjtalanul küldetnek meg. A bejelentő az iv minden rovatának pontos és hiteles kitöltéséért felelősséget vállal. Különösen fontos, hogy az állat nélküli eladási, vagy kikiállítási ára, számmal és betűvel legyen kiírva. Az áraknak méltányos megállapítását ugy a kiállítási vásár, mint az egyesek érdekében, a t. tulajdonosoknak teljes figyelmébe ajánljuk.

3. Minden bejelentéshez az esedékes helypénz és a többi illeték melléklendő, e nélkül a bejelentés tekintetbe vétetni nem fog.

A helypénz a kiállítás tartamára következőleg van megállapítva:

I. *Lovaknál:*

ménnek vagy csikós kanczának külön rekesz (box) zárt istállóban . . . . . 16 kor.

másodrendű box . . . . . 10 "

*) A külön nem jelzett díjak mind állami díjak.

egyed loállás . . . . . 6 "

II. és III. osztálynál, *marha és bivalnál:*

bika darabonként . . . . . 6 kor.

más marha . . . . . 4 "

IV. oszt. *Juhoknál* darabonként . . . . . 1 "

V. oszt. *Baromfiál* törzsenként . . . . . 1 "

A kiállításra küldött állatok csakis a helypénz-nyugta előmutatása mellett fogadtatnak be, mely igazolásul szolgál.

4. Arany- vagy pénzdíjat csakis erdélyrészi tenyésztő nyerhet.

Az odaitelt díjakat jelző táblácskáknak kifüggesztése, a bírálat megejtése és az összbíráló bizottság zárulása után azonnal történik.

5. A két utolsó napra kitűzött vásár és árverésen nem kiállított tenyészállat is — darabonként 2 kor. engedély-díj lefizetése mellett — elővezethető és eladható.

A kiállított állatok minden külön díj nélkül árusíthatók, a vevő azonban azokat csak a kiállítás bezárta után veheti át és viheti el.

6. A bíráló bizottság részben a különböző gazdasági egyleteknek e czélból felkért küldötteiből, részben a rendező-bizottság által közvetlenül meghívott szakértőkből alakul.

A bírálat az értékszámrendszer (pointrozás) szerint történik; a bíráló-bizottság szabályzata a jelen értesítésnek függeléke.

Kiállító a saját osztályában bíráló nem lehet.

7. A bejelentett állatoknak legkésőbb augusztus hó 30-ikán estig, (a kllő egészségügyi bizonyítványokkal ellátva) helyt kell lenniök; a kiállítást azonban, még eladás esetén is, szeptember 4-ének hajnala előtt elhagyniök nem szabad.

Szilaj állatoknál maga a tulajdonos tartozik kelleleg gondoskodni, hogy azok sem a személyzetet, sem a látogatókat ne veszélyeztessék.

8. A kiállítás az állategészségügyi és állatrendőri felügyeletet az e célra külön felkért állatorvos teljesíti.

9. Ama kiállítók, kik takarmányról saját maguk gondoskodni nem kívánnak, a helyszínén levő vállalkozónál fedezhetik szükségletüket.

10. A t. kiállítóknak és látogatóknak figyelmükbe ajánlatik, hogy szállásról idejekorán gondoskodjanak. A közvetítést Kolozsvár sz. kir. városának szállásbiztosza: *Bodoki Ferencz Árpád* ur volt szives elvállalni, kihez az ebbeli megkeresések intézendők

11. Minden kiállító, vagy annak egy megbízottképviselője, kívánatra egy darab névre szóló, állandó szabadjegyet nyer.

Az állatokat gondozó személyzet szines karkötőt visel, melyért darabonként 1 korona fizetendő s a bejelentéssel egyidejűleg elküldendő. E karkötőt másnak átengedni 10 korona büntetés terhe alatt tilos.

A kiállító nevét viselő vaspléh-czím tábla használatáért minden bejelentési szám után — a baromfi kivéve — 20 fillér fizetendő.

12. Az állatok tűz elleni biztosításának költségeit a rendező bizottság viseli, ellenben más károk és veszélyekért felelősséget nem vállal.

13. Ki cselédet nem küldhet, annak állatit a rendező-bizottság gondoztatja és pedig: a ló-, szarvasmarha és bivalosztályokban naponként és darabonként 1 koronáért. A baromfi gondozásáért külön díj nem jár.

14. A kiállítási helyiségeket a kiállításra küldött állatok egy nappal a kiállítás megnyitása előtt (tehát augusztus 30-tól kezdve) és még egy nappal a kiállítás bezárta után (tehát még szeptember 4-én) vehetik igénybe.

15. A kiállítási állatok vasuti szállítására nézve adandó kedvezményekről a rendező bizottság annak idején értesíteni fogja az érdekelteket.

IV. *A kiállítás rendező bizottsága.*

I. *Rendező bizottsági elnök:* gr. *Bánffy György*, szakosztályi elnök.

II. *Rend. biz. alelnökök és a rend. biz. képviselői a bíráló bizottságnál:* br. *Jósika Gábor* és ifj. br. *Zeyk József* szakosztályi alelnökök.

III. Közrend és hatósági képviselő:
Dr. Nagy Mór.

IV. Sétatéri bizottság képviselője:

V. Építészeti felügyelő: Ditrói József,
mérnök

VI. A ló-osztály főnökei: báró Jósika
Gábor és ifj. br. Zeyk József, helyettesek: gr.
Mikes Zsigmond, Gáál Gyula.

VII. A hazai szarvasmarha-osztály
főnöke: Benigni Sámuel.

VIII. A juh-osztály főnöke: Németh
András intéző

IX. A bival-osztály főnöke: Jakab
László.

X. A baromfi-osztály főnöke: Puskás
Béla.

XI. Állatorvosi felügyelet a vasuton
és a kiállításon: Reich Albert.

XII. Pénztári felügyelet:

XIII. Pénztári ellenőrzés: Benkő Mihály

XIV. Ügyvezetés és irodakezelés:
Tokaji László, az erd. gazd. egyeslet titkára.

V. A bíráló bizottság szabályzata.

I. A bíráló bizottság, melynek élén egy
elnök áll, az ált. tudnivalók 6.) pontja értelmé-
ben lesz összeállítva és a felsorolt osztályoknak
megfelelőleg, öt osztályra oszlik.

II. A bíráló bizottság tagjai 1900. augus-
tus hó 31-én reggel 7 órakor a kiállítás helyszí-
nén a szakosztály alelnökeinél: br. Jósika Gá-
bornál és ifj. Br. Zeyk Józsefnél jelentkeznek,
kik a megalakulást vezetni fogják.

III. Az össz bíráló bizottság elnöke joga-
sítva van a hiányzó tagokat a rendező bizottság
képviselőjének meghallgatásával, más jelenlevő
szakértők felkérése által pótolni.

IV. Az alakulás abból áll, hogy az összjury
mindenekelőtt egy előadót választ, ki az alakulá-
sról, majd a zárulésról jegyzőkönyvet vezet.
Ennek megtörténtével minden egyes osztály
jegyzőt választ, haladék nélkül a bírálathoz
fog és azt még az nap déli 12 órára be is fejezi.
A befejezés a kiállítási irodában bejelentendő.

Minden osztály a szükséghez képest al-
osztályokra oszolhat.

V. Az osztály-főnökök a jury osztályok
működésében részt vesznek, felvilágosítást és
utbaigazítást adnak, de nem szavaznak.

VI. A bírálat az u. n. értékszám-rendszer
szerint történik, az arra szükséges rovatos táblá-
zatok a tagok között az alakulás alkalmával
kiosztatnak.

VII. Arany- és pénzdíjjal csak a „rég
Erdélyben“ (tehát a volt kapcsolt részeket is
ideértve) született és tenyésztett állat díjazható.

Má-utt tenyésztett állat csak dicsérő ok-
levelet nyerhet.

VIII. Kiállító a maga osztályában bíráló
nem lehet.

IX. Ugyanazon állat ugyanazon osztályban
csak egyszer nyerhet arany- vagy pénzdíjat.

X. Minden állat csak azon alosztályban
díjazható, melybe neme, kora vagy használha-
tósága szerint a kiállító által bejelentett. Ha
azonban a kiállító ezt meg nem jelölné, avagy
tévesen jelentené be, ez esetben az osztályokba
való besorozást a végrehajtó bizottság által e
célra megbízottak végzik. A pénzdíjra pályázó
állatoknál azonban ezen osztályozáshoz a bíráló
bizottságnak minden esetben joga van.

XI. Ha egy alosztályban csak egy tenyész-
tőnek vannak abszolút becsü állatai, akkor ezek-
kel az összes kitűzött díjakra versenyezhet.

XII. Minden jury-osztály önállóan rendel-
kezik a kitűzött általános és külön díjakról, de
a díjak áthelyezése egyik osztályból a másikba,
megengedve nincs.

Dicsérő oklevelek ad libitum állanak
rendelkezésre.

XIII. A bírálati eljárás befejeztével az
egyik osztályok elnökei és jegyzői ugyancsak
augusztus 31-én délután 3 órakor zárulésre
gyűlnek össze, melynek helyiségét a reggeli
alakuló ülés határozza meg. E zárulás, melyet
az összjury elnöke vezet, a bírálati jegyzőköny-
veket tudomásul veszi és ezeknek alapján a
bírálat eredményének kihirdetésére az enge-

délyt megadja, általános jelentést szerkeszt,
mely a kiállításon tapasztalt előnyöket és hátrá-
nyokat röviden felsorolva, a gazdaközönség
figyelmét a követendő helyes irányra felhívja

Egy új intézmény.

Országos közraktári hitelintézet létesítésén
fáradóznak Ágoston József, Beke Gyula, Báró
Feilitzsch Arthur, Miklós Ödön, Dr. Münnich
Aurél, Weisz Berthol országgyűlési képviselők.
Báró Bánffy Ernő az erdélyi gazd. egyesület
alelnöke, Gróf Béli Ákos főispán, Desseffy
Aristid a belga-magyar bank igazgatója és
Zachár Gyula tanár. A hitelintézet az ország-
ban 120 közraktár felállításával azt célozza,
hogy egyrészt a termelők vidékenként raktá-
rozván be gabnatermésüket, a kereskedelem
és kivitel részére egyenlő fajú terményt hoz-
zanak össze, másrészt pedig, hogy a gazda
beraktározott gabnájára a legközelebb eső ta-
karékpénztár, bank vagy szövetkezethél a köz-
raktári jegyek (warrantok) alapján magának
kölcsönt biztosítson és így ne kelljen termé-
sét időnek előtte elvesztegetnie. A gabonater-
més ilyenmő kezelése a gazdát jobb árak ki-
vására képesíti, más oldalról tekintve a gab-
nakereskedelemben egyöntetű árut szolgál-
tatván, a gabna-uzsorának nemcsak elejét
veszi, de mert a közraktárak telephelyén a
gabnakereskedők bevonásával gabna-auciókat
rendez, lehetővé teszi azt, hogy a kereslet és
kínálat között, a gabnaárakban nyilvánuló
egyensúly helyre hozassék. Az új hitelintézet
működését a legegyszerűbb alapon — a már
fennálló vidéki pénzüintézetek és gazdasági
egyesületek bevonásával — kívánja létre hozni
s azért a szervezők, kiket elősoroltunk, a vi-
déki pénzüintézetekhez egy kérdőívet bocsátot-
tak ki, a melynek kapcsolatában a következő
rövid, velős és az egész programot felölelő
felhívást küldötték szét:

„Hazánk mezőgazdasága válság előtt áll.
Napról-napra tarthatatlanabb az állapot, mert a
földbirtok nem jövedelmez annyit, a miből a
birtokos, gazda és földművelő, előirányzatba
venni kellett költségeit fedezhesse. Ha a vál-
ság okát kutatjuk, lehetetlen azt nem a termény-
árak következetes árcsökkenésében keresnünk.
Földművelő ország vagyunk s ha tudjuk azt,
hogy a buza átlag-árak az 1881. évben volt
métermázsánkénti 13 frtról már 6 frtra is es-
tek, meg kell döbennünk a változott viszo-
nyok felett, mert ez azt jelenti, hogy a mely
gazdának másfél évtized előtt 1000 forint jö-
vedelme volt, az ma ennek csak felére számí-
that, nem tekintve azt, hogy a létfenntartási ter-
hek és adók aránytalanul emelkedtek. Ezen
beszélő számok világosan rámutatnak arra,
hogy a magyar mezőgazdák válságát a ter-
mény-árak fokozatos hanyatlása s ezzel pár-
huzamosan az életszükségletek drágulása, a
beruházások nagyobbodó igénye s az adóter-
hek emelkedése okozzák.

Az évről-évre veszedelmesebben és rom-
boló árral közeledő ezen mezőgazdasági vál-
ságnak csak úgy vethetünk gátat, ha minden
egyéni erő és közzgazdasági tényezőkkel oda
hatunk, hogy a gabona-árak hanyatlásának ne
csak elejét vegyük, de működésünket egy-
szersmind oda is irányozzuk, hogy mezőgaz-
dáink, évenként ismétlődő költségelőirányza-
taikban, egy átlagos középpárra számíthassanak.
Ezen törekvés csak egyetlen módon érhető el,
még pedig akként, hogy ha a központi, mint
tőzsdépiacz és az egyes vidéki mint termelő
piacok között, a szoros összeköttetést meg-
teremtjük. — Ha a központi és vidéki piacok
között az összefüggés meg van s a kereslet a
kínálathoz képest a gabnakereskedelmet,
— megállapítani képesek vagyunk: mező-
gazdáink a közzgazdasági viszonyok szabta ár-
alakulásban feltétlenül el fogják érni ter-
ményeink középpárát s ezzel eleje van véve a
mezőgazdasági válságnak is.

Hogy pedig a gazdaközönség a tényleges
kereskedelemben karöltve, a kereslet és kíná-

lat viszonyaihoz képest állapíthassa meg ter-
ményeinek árát, úgy, hogy azt a tőzsdéi spe-
culatió névleges kötése ne befolyásolhassák,
egyetlen mód kínálkozik és vezethet célhoz:
nyujtsunk módot mezőgazdáinknak a jobb ter-
ményárak kivására s légyünk segítségükre
abban, hogy a gazda ne legyen kénytelen buza-
ját még lábbon eladni.

Erre a célra szolgáló intézmény csakis
egy országosan szervezett mezőgazdasági köz-
raktári hitelintézet lehet, mely a megyei gőcz-
pontokon, a nagyobb vasuti és hajózási álló-
másokon gabona-raktárakat állítana fel s ezen
közraktárak, a letéteményezőnek warrantokat,
közraktári jegyeket szolgáltatván ki, módot
nyujtanának annak arra, hogy a gazda ezen
közraktári jegye alapján a legközelebbi pénzü-
intézetek valamelyikénél terményére zálogkölcsönt
kapjon s a jelentkező kereskedő az egyöntetű-
en kezelt terményt már innen vehesse meg.
A mezőgazdasági közraktáraknak ilyenén való
szervezése egyrészt a gazdát megmenti
attól a kényszerűségtől, hogy terményét
akkor adja el, mikor a pénzszükség vala-
mennyiöket ezeknek eladására készíti, más-
részt pedig a magasabb árak így kiváráthat-
ván, a gazda jelentékeny tőkéjét menti meg;
mindezek mellett végül pénzüintézetünk üzlet-
körükbe nemcsak egy jelentékeny üzletágot, a
közraktári ügyleteket vonhatják be, de közzgazda-
sági magasztos hivatásuknak is meg fognak
felelhetni, mert mezőgazdáinkat szolgálva, az
országunk tehetnek majd szolgálatot.

Nevezettek egy „Országos mezőgazdasági
és közraktári hitelintézet“ szervezésén fára-
dozva, a külfölddel való versenyzésben, ennek
eszközeit kívánjuk hazai viszonyainkhoz al-
kalmazottan közkeletűvé tenni s ezen intéz-
mény létesítésével egyidejűleg törvényhozási-
lag fogjuk

a közraktári jelzálogjog,

a termény-közjálogjog és

az otthon-zálogjog

megállapítását sürgetni, hogy ezzel a mező-
gazdasági hitelt a legtágabb értelemben meg-
nyitván, agriculturánk végül lekötöttségéből
felszabaduljon.

A közraktári jelzálog kieszközölésével az
a törekvésünk, hogy a közraktári felsőbbeségi
jog a telekkönyvi birtoktest kiegészítő részét
képező gazdasági investíciókra, tehát a teljes
felszerelésre s így a gazdasági épületekben
elhelyezett gabnaneműek és lábás jószágokra
is biztosítva legyen; az ezt követő termény-
kiszálogjog a gazdáknak — a telekkönyvet
nem érintő — azon kölcsönök szolgáltatását
célozza, melyek biztosításául a birtokolt föld-
nek lábbon álló és még azon termelési időszak-
ban betakarítás alá kerülő terményei is le-
köthetők; végül az ugyancsak fontos otthon-
zálogjog megteremtésével, azon gazdáknak is
hitelt kívánunk nyújtani, kik a közraktárak-
tól távolabb fekvő és otthon raktárolt termé-
nyekre és otthon istállózott lábás jószágokra
óhajtják a közraktári intézményt igénybe
venni.

Ha ezen törvényhozásilag biztosított jo-
gok, a központi közraktári hitelintézet által
kibocsátott warrantokra érvényesülnek, ezek
épen úgy, mint a váltók, tovább forgathatók
lesznek s az ország legtávolabb részében fekvő
pénzüintézetek is, nemcsak közraktári előleg-
kölcsönöket adhatnak, de — mert az Osztrák-
Magyar-Bank üzleti határozmányainak 9. pontja
értelmében a warrantok leszámítását már is
felvette hatáskörébe — ezen warrantok, mint
ez idő szerinti váltókat, a központi hitelintézetnél
vagy közvetlenül az Osztrák-Magyar-Banknál,
avagy az esetlen ily leszámításokkal foglal-
kozandó hazai és külföldi nagyobb bankoknál
visszelszámítottatják is.

Az »Országos mezőgazdasági és közrak-
tári hitelintézet“ megalakítását az országban
szétszórtan, amortisationális fondokból építendő
120 termény-közraktárral véljük megindítani,
még pedig azon az alapon, hogy ezeket vidé-
kenként egy-egy kezelő-bizottság, kerületenként
a Gazdasági egyesületek bevonásával a me-

gyei választmányok- és a központban egy országos tanács felügyelete alá helyezték. Ezeknek tagjait azon pénzüzetek vezérferfiái is képeznék, melyek az illető közraktárakba elhelyezett terményekre, mint kézi zálogokra, üzletszerűleg kölcsönt adni s ezen üzletágat kultiválni hajlandóknak jelentkeznek.

Mielőtt ezen nagyszabású és országosan szervezendő hálózatot életre hívánk, bizalomteljesen az iránt keressük meg hazai pénzüzetekünknek igen tisztelt igazgatóságait: méltóztassanak a mellékelt kérdőívet az előzetesen saját hatáskörükben megejtett elvi megbeszélés után kitölteni s azt az ugyancsak csatolt boríték felhasználásával címünkre 30 nap leforgása alatt véleményeik szives nyilvánításával megküldeni.

Midőn még megjegyezzük, hogy hazai pénzüzetekünk közreműködésével szervezendő ezen hitelintézet létesítéséhez a kérdőív kitöltése nem csak tájékozásul kíván szolgálni az előmunkálatokhoz, hanem ez van hivatva a mozgalom helyes irányára az első lökést is megadni: azon reményünknek adunk kifejezést, hogy ezen kérdőívet, megértett intencióinkhoz képest, mihamarább rendelkezésünkre méltóztatnak bocsátani.

Ezen, az ország összes vidéki takarékpénztárai, bankjai, és szövetkezeteihez szétküldött hazafias felhívás egész program, mely nemcsak összehozza az agrariusokat és a merkantilistákat, de a melynek végrehajtása hazánk mint földművelő államnak az egyszerű és legmegbízhatóbb eszközt adja a kezébe, hogy egészséges és biztos megélhetési módot biztosítson gazdáinknak.

Nem biztatjuk magunkat vérmes reményekkel, azért kijelenthetjük, hogy az új közraktári hitelintézet létesítését nem tartjuk kis és könnyű dolognak. Nehéz egy egységes országos hálózat létrehozatala, de bízunk a kezdeményező kitarthatóságában, képességében és különösen bizunk hazai pénzüzetekünk igazgatóságaiban, hogy ezen életre való eszmét — már saját érdekükben is, nehogy egy központi intézet vegye ki kezeikből az új üzletágat — tőlük telhetőleg előmozdítani fogják.

Zachár Gyula.

A vadászat közgazdasági jelentőségéről.

Irtá: Boér Miklós.

I.

A folytonosan nehezülő megélhetési viszonyok sarkalják az embert, hogy minden kinálkozó eszközt fölhasználjon arra nézve, miszerint e nehéz viszonyokon valamit könnyítsen s türelmetlen tegye a létérti küzdelemben szerepét, tulajdonképpen élethivatását. — Ezen törekvés jellemzi az iparos, gyáros, kereskedő és gazda mai küzdelmét, minden téren. Fölhasználni az önként kínálkozó eszközöket mindig és föltétlenül, megteremtteni a hol azok maguktól nem jelentkeznek, — ez a kor jelszava. Még is érti ezt mindenki s alaposan kutat azon módokat, melyekkel élethivatásának s az élet által szigorúan elébe szabott köteleességeknek megfelelhet.

E küzdelemben senkinek sincs olyan nehéz szerepe, mint a gazdaembernek, a kinek állat- és terményproduktumaiból ő tulajdonképpen, a küzködő világ. Ha ő nem termel, ha gazdasági állatai pusztulnak, az ő általános jóléte hanyatlik, vagy csak stagnál is: mind nem ér semmit a más tereken szembezőkő haladás, az ipar és kereskedelem rohamos fejlődése; mert az elégtelenség, sok esetben a nyomor, az inség: a gazdasági élet egészséges vérkeringésének megbomlásával, föltétlenül és biztosan fellép. Első sorban tehát egészséges közgazdasági viszonyokat kell teremtenünk; mert ez a biztos alapja anyagi gyarapodásunknak, de közvetve — szellemi haladásunknak is. Egyedül a föld a mienk, mely biztos alapja jövőnk nagyságunknak. Ebből és erre építhetjük föl kulturintézmé-

nyeink diszes palotáit is; mert még nagyon messze van az idő, mikor a földműves ország háttérbe szorul az iparos ország előtt. A magyarságunka hazarészekben ez talán soha sem is fog bekövetkezni; mert az tény, hogy nemzetünk az őstermeléshez vérével és lelkével forrott s természete csak nehezen tagadja meg magát. Kötelességünk tehát gazdálkodó közönségünkről úgy gondoskodnunk, mint hazánk fenntartó elemeinek legerősebbjéről és föltétlenül: legszükségesebbjéről.

Az az óriás teher, mely a földre nehezedik, oly súlyllyal nyomja a gazdálkodó közönség vállait is, hogy az már szinte összeroskad alatta. Sokáig már nem bírja, az bizonyos. Szükséges tehát minden tért, mely közgazdasági bajaink javítására kínálkozik, elfoglalni és hasznosítani; mert tény az, hogy gazdasági állapotaink jelen szomorú képe, részben legalább, saját hibáinkból alakult olyanná, a milyen. Nem vagyunk képesek felhasználni, értékesíteni gazdasági javainkat, úgy a mint az a mai viszonyok közt értékesíthető. Ez alkalommal csupán azon gazdasági ágra mutatunk rá, mely szinte befektetések nélkül is, biztosan jövedelmez. És ez, a vadászat.

Erdélyi hazarészünk — az egész országot tekintve is — úgy klimatologiai, mint geologiai viszonyainál fogva is, a legalkalmasabb arra, hogy itt a vadászat közgazdasági tényezőképp méltán szerepeljen. Hatalmas erdőségek, nagy rengetegek, terjedelmes vágások, cziheresek lepik el e bűbajos területet mindenütt. A különböző — közép Európában honos — vadaknak majd mindenike megél, fejlődik és szaporodik e területen s daczára annak, hogy már a természettől e célra van praedestinálva: a vadászat alig bir közgazdasági jelentőséggel, erdélyi részünkben.

Mi ennek az oka? . . . E kérdésre több elfogadható feleletet kapunk, ha kissé figyelmesebben szemléljük az itteni viszonyokat. Első sorban, úgy találjuk, hogy a vad-óvás és vad-védelem teljesen el van hanyagolva s ennek következtében, az egykor vad-bőségről híres területek, a hivatásos vadászok előtt értéket vesztek.

A másik, igen nevezetes ok az, hogy a vadászatot még mindig csak amolyan uri szórakozásnak tekintjük, melynek semmi realis haszna nincs. Nem akarjuk elismerni, hogy a természet által adott állat kincs, közgazdaságunkban számottevő tényezőképpen szerepelhet, ha arra kellő gondot fordítunk s értékesíteni tudjuk. Hiszen a vadak igazi eldorádója lehetne erdős-bérczes hazarészünk, ha egy kissé több gondot fordítanánk tenyésztetükre s akkor arról is meggyőződhetnénk, hogy ama vadászterületek, melyek ma alig adnak valami hasznat: busásan jövedelmeznenek. Ma már olyannyira lendületnek indult e nemes, férfias sport, hogy egyes kiválóbb vadászok hatalmas összegeket adnak haszonbérbe. És ezen körülmény emeli a vadászatot legfőképp közgazdasági jelentőségre; mert a vasárnapi puskások, a kiknek a vadászat tisztán szórakozás, kedvtelés, a világért sem képesek annak ilyen jelentőséget szerezni.

Ha már most egy futó áttekintést vetünk azon állatfajokra, melyek vadon barangolják be erdőségeinket, azt találjuk, hogy hazarészünk e tekintetben vetekedhetnék a szomszéd országok bármelyikével, a melyekben pedig, ezen a réven, milliók kerülnek a vadász revierek tulajdonosainak a zsebébe. Ausztria egyes tartományai — különösen Csehország — mesés összegeket tesznek el a vadászterületek bérletéből s azoknak sincs okuk a panasza, a kik ezen bérleteket tartják; mert jó haszonnal zárják le évi mérlegüket. A mi igen természetes, ha figyelembe vesszük ama nagy vadhus fogyasztást, melyet a nagyobb városok inyencz lakói eszközölnek.

A mi vadászterületeink mind alkalmasak volnának arra, hogy úgy a passzióntus urvadász, mint a hivatott vad-üzér feljűk fordítsa figyelmét, ha t. i. azok megfelelőnek

ama követelményeknek, melyeket az ilyen területekkel szemben, minden vadász jogosan formál; ha vadakban bővelkednének és a vadak oltalmazása tervszerűen történnék.

Hogy ml módon lehetne ezen állapotokon segíteni? az volna most már a főkérdés; mert tény az, hogy a vadak tulszaporodása sok esetben a mezőgazdasági érdekek rovására esik. De azonnal utána is tehetjük, hogy csak látszólag; mert a nyújtott haszon a kártételt mindig fölülmulja s tekintve azt, hogy a vadászati revier tulajdonosa, esetleg bérletje, a vadak által eszközölt károkat megteríteni köteles: ez a kár nemcsak, hogy látszólagos, de tulajdonképpen nincsen is. A mi észrevétlenül marad a gazda szeme előtt, az olyan kárról, természetesen, nem is beszélhetünk . . .

Igy állván a dolog, most már arra kellene törekednünk, hogy vadászati nézőpontokból olyannyira jelentős erdélyi hazarészünkben ezen sport gyakorlásával közgazdasági viszonyaink javuljanak, szóval, hogy a vadászatnak közgazdasági jelentőséget szerezzünk. Ez pedig, csak úgy érhető el, ha úgy a magán-, mint köztulajdont képező vadász-revierek okszerű kezelés alá kerülnek. Ne tekintsük a vadász-sportot többé értéktelen szórakozásnak, hanem jövedelmező gazdasági ágának s igyekezzünk ezen nézőpontból a sport fűzésére alkalmas területeket kezelni is. A magántulajdont képező vadászterületek (mekora ezeknek a száma!) a tulajdonosnak közvetlenül kamatozván, itt-ott türelhető évi bérösszeg mellett hasznosíthatnak is, de semmi esetre sem úgy, a mint a mai nagy fellendülésnek indult sport-korszakban: hasznosíthatók volnának. Hiszen a külföldön egyes tulajdonosok mesés összegeket raknak zsebre évenként a vadászati bérletből.

A gazdagabb viszonyok közt élő magán tulajdonosok, majd csak rájönnek arra önmaguktól is, hogy mikép értékesíthetik a tulajdonukban lévő ingyen kamatozó kincseket, — de nem úgy, ám a közvagyon képező vadász-revierek tulajdonosai: a községek. Ezek értéktelen közönnyösséggel bánnak el a bérletijog megvédésében, bérbeadásában és a vadászati jog gyakorlásának ellenőrzésében. Igazi keleti lagymatagság, nemtörődömség jellemzi őket eme kötelelességek teljesítésében; talán azért, mert a közvagyon ősi felfogás szerint, bitang-gazdaság; vagy pedig — a mi nem ritka eset — a községi előjáróság, czimborás-kodásból, szöszért-borért adja ki a bérletet, csak hogy épen a törvényes formáknak elég legyen téve. Ilyen körülmények közt sok időt kell arra várunk, míg ezen viszonyok javulni fognak.

Pedig, ha széttekintünk hazánk egész nagy területén, tapasztalni fogjuk, hogy bizony a vadászat nem megvetendő jövedelmi forrását képezi, egy-egy vad-dus vidéknek. A Dunán túl, az Alföld sok vármegyéjében, hazánk déli és északi hegyes vidékein, ezen sport révén, nagy összegek vándorolnak a közkasszába, csak épen erdélyi hazarészünk — a vad tenyésztetere legalkalmasabb terén — van, e tekintetben is siralmas, szánalmas állapotban.

De, hogy a viszonyok javítására irányuló törekvésekből is felemlítsek valamit, csupán azon nézetemnek adok kifejezést, hogy mikép látnám én a vadászati-jognak, mint közvagyonnak a megvédését és gyakorlatának — a közjó érdekében való ellenőrzését, a legegyszerűbb uton megvalósíthatni?

Erről a következő cikkben szölok.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Uj francia katona-kenyér. A hadi felszereléseknél igen fontos kérdés mindig, hogy miféle rezerva-táplálékkal lássák el őket. A francia hadseregnél eddig egy kétszersült fölt adtak kenyér helyett s conserv-hust. — De a kétszersült csak akkor élvezhető, ha 50° C. meleg vízben mártják s a conserv-husnál

mindig a mérgezés veszélye fenyeget, eltekintve attól, hogy tápértéke is nagyon csökkent. Kutyakon tett kísérlettel bebizonyították, hogy a tisztán csak conserv-hussal tartott ebek rövid időn a szervezeti kimerülés minden jeleit lehetett észlelni.

Az ideális tápláléknak tehát első sorban az élethez szükséges minden tápanyagot kell magában tartalmaznia és másodsor vagyis térfogatunak kell lenni, hogy könnyen vihesen magával egy ember 3—4 napra való teljes értékű eleséget és még minden előzetes elkészítés nélkül élvezhetőnek kell lennie.

Dr. H. Borré készített ilyen tápszert, melyben a felnőtt emberi szervezet minden szükséglete bent van (siker rostanyag, kasein, zsirok (vaj, olaj, tulajdonképeni zsír), keményítő liszt, cukor stb.)

Dr. Borré tiszta buzalisztból, melyben csak keményítő liszt és a siker (kleber) volt. Vékony vizsugar alatt jól sokáig dagasztotta a nyert tésztát. Ily módon a keményítő legnagyobb részét kimosódott s csak a növényi enyv maradt. Ehez a kenyérben lévő mennyiséget keverte s megdagasztotta, miközben sötét és vajot adott hozzá. Megkelesztette s apró kenyereket sütött belőle. A kenyérek igen jó ízűek, könnyen emészthetők. Dr. Borré próbából heteken át tisztán ilyen kenyérral táplálkozott s a legjobban érezte magát. A pontos vegyi vizsgálat tényleg kimutatta, hogy ebben a tápszerben a lehető legnagyobb tápláló képesség van.

A kenyereket megszáritják, porráőrlik s kis táblákba préselik. 1 kgr. teljesen elegendő egy katonának 1½ napra. Tehát 4 napra való eleséget könnyen vihet magával. A táblácskákat direkt meg lehet enni. Bármily ideig eláll.

A betűző szű *Tomicus* (*Bostrychus*) *typographus*, ha nagy mennyiségben fordul elő egész erdőket elpusztít. Így pl. az apácza pillangóval karöltve 1852—62. években 70,000 hektár erdőt pusztított el Németországban. A kéreg alatt a hánccs és ép fa össze vissza fűkálása által a fák nedvkeringését zavarja, sőt akasztja meg. A kifejlett bogár nősténye vízszintesen haladó lyukat fúr a kérgen át, az ép fához érve megváltoztatja irányát s e fával párhuzamosan haladó járatot készít (anyajarat), melyet mindkét oldalon kis fűkékkel lát el s mindenikbe egy-egy tojást rak. A kikelt álcák tovább rágva növekedésüknek megfelelően fokozatosan tágitják a járatokat (álcza járatok). Elpusztítva ez alatt a hánccsot és az eleven fába is belerágnak. A megmaradt nedvkeringés természetesen a fa kiszáradását vonja maga után. A kifejlett bogár 8—9 m/m hosszú, hengeres testű, barnaszínű. Kedvező viszonyok közepette évente három ízben is petézik.

Tojást eltenni. Minden egyes tojást se-lyempapírba kell jól becsavarni s egy kis ládábé berakni só közé úgy, hogy a tojások egymást ne érhék. A befenekelt ládát hetenkint egyszer fordítani.

Uj művaj. Amerikában ujabban az amerikai földi mogyoróból (*Apios tuberosa* Mocuch) gyártanak művaját, mely állítólag a valódival egyenlő tápértékű. Az eljárás egyszerű. A gumókat kiválogatják, megtisztítják, meghámozzák. Nagy, forgó dobban megsütik s ezután finom lisztté őrlik. A liszt, a földimogyoró természetes olajtartalmától tisztítás lesz a színe narancssárga. Hogy puhább, lágyabb összeállásu (consistentiájú) legyen, desztillált vizet kevernek hozzá s kész a vaj. Állítólag Amerikában nagyon keresett.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Magyar Gazdák Lapja*” a gyümölcsfák trágyázásáról írva, azt a reményt fejezi ki, hogy „ma már minden gyümölcsfatermesztő tisztában van azzal, hogy ha rendszeres terméshozamot óhajt, akkor trágyázni is kell a gyümölcsfákat.” Hiszen ha tudnánk! De sajnos

a legtöbb gyümölcsfatermesztő nem tudja ezt, vagy ha tudja is, keleti fatalizmussal teljesen az időjárásnak szolgáltatja ki termését. Szídjá az időjárást, ha rossz a termése, áldja ha jó. De arra a legkevesebbet gondol, hogy a termésnek nem kellene olyan rossznak lenni rossz időben és jobb is lehetne kedvező időben. A gyümölcsfatermesztés által a nagyobb termést biztosítva magunknak, egyúttal magának a fának növekedését és ellenálló képességét is előnyünkre befolyásolhatjuk. A trágyázás célja a gyümölcsfánál is az elhasznált tápláló anyagok pótlása, ennek a kitudására kell tehát súlyt fektetnünk. Mindig azt a tápláló anyagot pótoljuk, melyre szükség van. Ha a fa buján fejlődik, az ágak erősen növekednek, de termést nem igeu hoznak, akkor nitrogénus a talaj és foszfor- vagy kálictrágyát használjunk. Ha a fa gyümölcsre szépen köt, de a gyümölcs nem fejlődik, akkor az nitrogénzegénység jele. Ha egyik irányban sem fejlődik jól a fa, akkor mindhárom tápláló anyagra szükség van. A trágyázás legjobb ideje a február-október közötti idő. A mesterseges trágyákkal együtt trágyalé is használható, amely mindig félannyi vízzel hígítandó s az esetleg hiányzó foszforsavat ½—1 kg. szuperfoszfáttal pótlandó. A trágyaszert a szivógyökérzet közelébe helyeztessék el. Esős időjárásakor a leghatékonyabb a trágyázás. Száraz időjárásnál öntöznünk kell vízzel a fák koronaterületét. A trágyaszükséglet függ a fa nagyságától s az ágai által beárnyékoltt területtől. Tapasztalás szerint egy 1 méter faterületre évente 100 gr. Thomassalak, 100 gr kánit, vagy 50 gr. szuperfoszfát kell.

„*Néplap*” gazdasági hetiközlöny a földmivelő nép számára. Valóban az, mert hetenként olyan gazdag tartalommal jelenik meg, mely az egész földmivelő nép érdeklődését kell, hogy magára fordítsa. Nézzük csak legutóbbi számát. „*Buzavirágzaskor*” a vezető cikk. Bizony nincs ország, ahol olyan szorongva, aggódva, reménykedve, átkozódva beszéljenek az időjárásról, mint nálunk júniusban, mikor a buza virágzik és mikor arról van szó, lesz-e kenyérnek való. Mert bizony nálunk — legfőképpen az Alföldön — ha van buza, van kenyér, ha nincs buza, nincs kenyér. A latifundium urának, az arató részének és a napszámosnak. Hát nem jól van ez így. A „*Néplap*” is a változatos termelést tanácsolja s ha valamely tanácsnak, akkor ennek a nép nyelvén, a nép szívéhez szóló tanácsnak lehet fogantatja. Méltatja a lap a gazdasági munkás- és cselédségély pénztár szervezését, ösmerteti a törvény adóelengedés iránti intézkedését a fagy esetében; a „*Kronika*” után a cziroktermelésről, a kappanozásról ír okos, a népnek való cikkeket. — Több kisebb szakközlemény és szépirodalmi rész zárja be a lapot. Valósággal kulturmissziót teljesít ez a lap, mely hetenként magyar, német, román, tót, szerb és rutén nyelven jelenik meg. Cikkei megannyi mezőgazdasági tételeken épülnek fel, de úgy, hogy a nép által könnyen asszimilálhatók és hasznára fordíthatók.

A „*Magyar Kereskedők Lapja*” mindig igaz tükre a magyar kereskedelemnek és a kereskedők nézetének. Benne foglaltatnak a kereskedelmi események leírása, a kereskedők tervei és szándékai. De mindig szaturálva van attól a céltól, melyért van, a kereskedők érdekeinek szolgálatától. Egyoldalú, tehát nem igazságos. De neha gazdálkodik is a „*M. K. L.*” Mint legutóbbi számában például, mikor a vetések állásáról elmélkedik. Bizonyos hipokritasággal emlékezik meg a földmivelésiügyi miniszter június 5-iki, a május végi vetési állapotról szóló jelentéséről, mely még a vetések kedvező állásáról ad számot. De közbe jöttek a júniusi nagy esőzések, felhőszakadások, jegek s ezek rontották a vetéseket. A fokozódó hőség a buzaszemek megszorulását idézi elő, a rozsda is, főleg az erdőlyrészi megyékben terjed. Mindezeket a közismert tényeket „A vetések állása” cikkben mondja el. Az „üzleti hírek”-ben regisztrálja,

hogy Oroszországból, Amerikából, Ausztriából rossz vetési jelentések jöttek, a hausse mindenütt nagy. És ezekkel a hírekkel szemben cizitáljuk a „*M. K. L.*”-nak jelentéseit: „A vetések állásáról szóló e heti kimutatást kedvezően fogadták.” „A budapesti piac irányzata lanya volt a héten.” „A heti árhanyatlás 5—7½ fillér.” A földmivelésiügyi miniszterium június 5-én kiadott, de május végéről szóló vetési jelentése javulást mutat, ezzel szemben a június 3-ával kezdődő hét a „*M. K. L.*” szerint is kedvezőtlen volt a vetésekre, a külföldről kedvezőtlen jelentések és áremelkedések hírei érkeznek s a budapesti tőzsde hangulata lanya, a buzaárak esnek. Ime a budapesti gabonátőzsde: egy független intézmény. Egy kínai fallal körülvett státus, a hol néhány száz ember csinálja a maga kis játékát és gentlemanlike a különbözetet a gazdával fizeteti meg. Jól van ez így? (éber.)

Külföldi lapokból.

A magyar mezőgazdaság a párisi világkiállításon. „Jogos büszkeséggel említheti Magyarország katalógusa előszavában, hogy ezer éve küzd Európában a saját és mások szabadságaért, de csak harmincz éve dolgozik anyagi jólétének emelésén. De ez alatt a harmincz év alatt, vagyis az 1867-i kiegyezés óta olyan nagy volt a haladás a mezőgazdaság és az ipar minden ágában, hogy ma Magyarország a nagy nemzetek sorában áll. Az egész mezőgazdasági kiállítása, a gépcsarnok, a földmivelés s az erdészeti kiállítása tanuskodik a magyar mezőgazdaság haladását mellett. Mi sem bizonyíthatja jobban, hogy milyen nagy-szerű eredményeket lehet elérni egyrészt az erélyes és következetes kormányzással, mely a földmivelés tudományos fejlesztését czélozza, másrészt a nagybirtokosok példája után, a kik uradalmiából jó gazdálkodás mintaképet teremtettek meg.” A „*Journal d'agriculture pratique*” írja ezt s beható ösmertésébe végig vezet a magyar mezőgazdasági kiállításon minden részén, nem takarékoskodva, szinte tékozolva a dicséret superlatívusával. A mezőgazdasági szakoktatás, a kísérleti állomások, a geológiai intézet ösmertése után az állattenyésztésre tér át. A lovaknál az állami ménesekkel foglalkozik, a szarvasmarhánál a magyar szarvasmarhával különösen s azt mondja: „A magyar szarvasmarhatenyésztésben első sorban a nagy magyar fajta dominál, különösen a Nagy Alföld marhája, mely erős és edzett igavonó marha. De a régi tanyésztés, mely a pusztákon szinte vad volt fokról-fokra átalakult és ma már nagy gondtal és tudással keresztül vitt tenyésztésekre találunk. Így egyes tenyésztők gyorsabb fejlődésüvé akarják tenni ezt az igavonó fajtát és *Teleki Arvéd gróf*, a ki magyar fajtájú tenyésztésének több példányát mutatja be fotográfiában és a ki több év óta gondos kiválasztással halad a kitűzött cél felé, olyan ökrökről számol be, melyek negyedfél éves korukban 900 kilót nyomtak.” A juhoknál a razzkát és cigaját, a sertéseknél a fekete és szőke „*Kondor*” disznót emeli ki. A kertészeti és szőlészeti kiállítást is méltatja, majd végül kijelenti: „Hogy ilyen részletesen foglalkoztunk a magyar kiállítással, annak oka az, hogy egy fiatal ország munkásságának impozáns megnyilatkozását láttuk, a mely rohamosan emelkedett a nagy nemzetek sorába és a mely mind nagyobb és nagyobb mértékben fogja legkülönbeféle termékeit exportálni.” — (H. Hittier. „*Journal d'agriculture pratique*.)

Gazdatiszti törvény Ausztriában. Az osztrák mezőgazdasági tanács tárgyalta a gazdatisztek egyesülete által még múlt évben kidolgozott törvényjavaslat szövegét. Annál érdekesebb ez a tárgyalás, mert szinte összeszik a mi gazdatiszti törvényünk keletkezésével. Mi azonban előbb vagyunk. — Nálunk egy anketon tárgyalták, melyen gazdatisztek és munkaadók vettek részt, a képviselőház bizottságai is letárgyalták, úgy, hogy a parlament hozzá-

járulása bizonyos. Ausztriában azonban mikor már minden ellentét el lesz osztatva, még mindig hátra lesz a parlamenti tárgyalás. Az osztrák parlament! Most nincs és mikor van, akkor is munkaképtelen. A mezőgazdasági tanács tárgyalása során Dr. Sand kifogásolta, hogy a törvényjavaslattervezetben nincs határozott intézkedés arra nézve, hogy kire vonatkozik a törvény. (Bizony ezt a mi törvényjavaslatunkban is nélkülöztük.) Lobkovitz hg., Aehrenthal és Sednitsky bárók a gazdatisztek részére hajlóan egyoldalunak tartják a tervezetet úgy, hogy még egy tanácskozást kíván a munkaadók bevonásával. Schwarzenberg Frigyes herceg jónak tartja a tervezetet, mert tulajdonképpen újat nem is tartalmaz, hanem csak meghatározza azt, a mi rendezett birtokokon eddig is szokás volt. Új benne tulajdonképpen csak a szerződés irásba foglalásának kötelező volt. Csakis törvény útján lehet elérni azt, hogy a különböző tartományokban a különböző minőségű alkalmazottakkal való elbánás egységes legyen. Dr. Bráf kijelenti, hogy a régebben kedvezőbb állapotok csak az utóbbi évtizedekben vadultak el, úgy, hogy a szabályozás nemcsak a munkaadók, de az egész mezőgazdaság érdeke is. Különös suly fektetendő az aggok ellátására s a tapasztalat azt mutatja, hogy ez megoldható a nélkül, hogy a munkaadókra túlnagy terhek hárulnának! Az egész tárgyalás elfogadta a törvénytervezet elvét, a törvény alkotásának fontosságát és sürgősségét egyértelműen elfogadták, kimondták azt a meggyőződésüket, hogy az aggkorra, rokkantságra, balesetre és betegségre való biztosítása a gazdatiszteknek szükséges és törvény útján szabályozandó. A törvénynek visszaható ereje lenne, a mennyiben a 2. §. szerint: „A meglévő szerződésekre jelen törvény intézkedésesei annyiban érvényesek, a mennyiben a szerződésben nincsenek a törvényes intézkedésnél kedvezőbb feltételek.“ Ez ellen a paragrafus ellen sokat küzdenek, de ennek mellőzése tárgytalanná tenné a törvényt, mert az egész idősebb gazdatiszti generáció meg lenne fosztva a törvény jótékony intézkedéseitől, különösen azok a gazdatisztek, a kik a törvény életbeléptetésekor kedvezőtlen viszonyok közt vannak. S ez nem volna méltányos. — (Wiener Landwirtschaftliche Zeitung.) É.

EGYLETI ÉLET.

„Az Erdélyi Gazdasági Egylet értékesítési és kiviteli szakosztálya, mint szövetkezet.“ Ez a tervezett címe egy az „E. G. E.“ által kezdeményezendő nagyobb szabású szövetkezetnek.

A szövetkezet célja volna: Az erdélyi rész mezőgazdasági és állattenyésztési terméneinek és termékeinek — különös tekintettel a baromfi és tejtermékekre — értékesítése bel- és külföldön.

Céljai elérésére, a tervezet szerint — a következő eljárásokat és eszközöket venné igénybe:

fiókokat, fiókraktárakat és képviselőseket létesít a bel- és külföldön, esetleg a vidéken alakult hasonczélú szövetkezeteket erkölcsileg és anyagilag támogatja;

terményeket és termékeket saját számlájára és bizományba vesz és elad;

minta raktárakat állít föl a külföldön; a kereskedelmi, vámügyi, forgalmi és díjszabási viszonyokra, úgy szintén a fogyasztási piacokra nézve értesítéseket szerez és ad;

az erdélyrészi gazda közönség termelésének irányt ad s utmutatással szolgál;

a szövetkezet működését első sorban a baromfi-tenyésztési termékek, nevezetesen a tojás értékesítésével kezdi meg.

Ez ügyben 19-én, kedden d. u. 4 órakor lesz az „E. G. E.“ gyűléstermében bizottsági ülés, mely hivatva lesz a nagyfontosságú terv megvalósításához az első lépést megadni.

Az érdeklődés az ügy iránt igen nagy s

hiszszük, hogy a már kész alapszabálytervezet egy életerős, közhasznú intézmény magját képezi.

A hadsereg terményszükséglete.

A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága közzé teszi, hogy a hadbiztosság a hadügyminiszterium rendeletére a közös hadsereg termény-, szalma- és szénaszükségletét a termelők ajánlatára azoktól szabad kézből, vagyis a nyilvános árlejtés előtt akarja biztosítani. A szénára és szalmára június havában, rozsra és zabra augusztus hó folyamán kell az ajánlatokat beadni. A hadügyminiszteriumhoz direkte beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A termelők a megjelölt határidőn belül, vagy az ennek lejártával megtartandó tárgyaláson vállalkozhatnak a szállításra.

Az ajánlatban pontosan feltüntetendő a termény származási helye, a községi előljáróság által kiállított s a politikai hatóság által megerősített igazolása annak, hogy az illető terménnyel bevetett terület milyen nagy, hektárokból kifejezve és hogy mi az átlagtermése annak a vidék földjének, abból a célból, hogy magállapítható legyen. teremthet-e az ajánlattevőnek az ajánlott mennyiségű termény a birtokán.

Az ajánlattal egyetemben köteles az ajánlattevő termelő az eladandó gabonából legalább 5 kg. lepecsételt mustrát küldeni, mi nélkül az ajánlatot nem veszik figyelembe.

Irányelvnek tekintetik, hogy az eladandó termény az ajánlott *saját termése* lehet csak, vásárolt termény szállítása csak kivételképpen abban az esetben fogadtatik el, ha saját termésű termények szállítása külső, a termelő által nem befolyásolható okból lehetlenné vált. Ennek a lehetetlenségnek a bizonyítása a termelő kötelessége és pedig a) ha elemi csapás, jég, tűz akadályozta meg a saját termésű cikket elvállalt szállítását, ha a termény biztosítva volt, a kártérítés igazolandó a biztosító társaság által; b) a nem biztosított terményekben előforduló elemi károk az adóelengedéssel bizonyítandók.

Termelők ajánlatai más ajánlattevők ajánlatai előtt előnyben részesülnek. A termelőkkel kötött üzlet másra át nem ruházható. Végül figyelmébe ajánlja az átirat a gazdáknak, hogy a szállításra vállalkozó termelők gazdasági testületek útján eszközöltessék a szállítást.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

A földmivvelésügyi miniszter június 5 én kiadott jelentése a *vetések állapotáról* az előző jelentéssel szemben az ország vetéseinek állapotának javulására mutat rá. De ez a javulás a május végi helyzetre vonatkozik. Azóta voltak esőzések, felhőszakadások, jegek és voltak tikkasztó, száraz melegek s ennek az időjárásnak következtében a vetések állapota ma már nem mutat javulást. Az Alföldön és a dunántúli részekben a rozsda nem terjedt nagyobb mértékben, de az esőzések következtében sok a megdült s a nagy forróságok következtében terjed a szorult buza, melynek összeaszott szemei kipörgéssel fenyegetnek. A rozsda sajnos, a mi hazarészünkben terjed rohamosan és ijesztően. Rozsdafoltok vannak nemcsak a sásán, de a szárán is a búzáknak legjobb buzatermő vidékünkön: Maros-Torda, Kis-Küküllő, Nagy-Küküllő, Torda-Aranyos és Alsó-Fehér vármegyékben. Bizony valami jó termésre nem lehet kilátásunk. Napról-napra tűnedezik ennek a reménye.

De legalább *lesz ára a búzáknak!* mondják gazdáink, a mihez mi hozzáteszszük, hogy ideálisan és optimisztikusan gondolkodó gazdáink. Először is, az erdélyi buzatermés nem képezi olyan nagy kontingensét az ország termésének, hogy döntő sulylyal birjon az árala-

kulásnál. Az ország valódi buzatermő vidékein pedig még jobban állnak a vetések, mint nálunk. Ha tehát nekünk kevés is lesz a búzánk, még mindig meg lehet — és elő is kell rá készülni, — hogy az ára ezért nem fog nagyon emelkedni. És ez persze dupla baj lesz. De meg másrészt azt látjuk, hogy a fő exportáló országok, Oroszország, Amerika, Argentina, Kanada vetéseinek állapota nem kedvező, egyes helyeken kedvezőtlen, látjuk azt, hogy a londoni, párisi, berlini tőzsdéken a buza ára erősen emelkedik és mindezek mellett sajnos, látjuk azt, hogy a budapesti tőzsdén nemhogy emelkednek, de egyre morzsolódik a buza ára. Jöslásokba bocsájtkozni nem lehet, mert hisz tőzsdénket az árak meghatározásában előttünk ösmeretlen erőművi behatások kormányozzák.

Azt az egy tanácsot mindenesetre adhatjuk gazdáinknak, hogy ne spekuláljanak terményeikkel. Az előre eladás pedig már spekuláció. Erre nézve érdekes levelet kaptunk egy szavatolt helyről: „A mint érte-ülünk“ — mondja a levél — „az idei 1900-iki lóheremagtermésben máris történnek elővételek s pedig meglehetősen alacsony árban. Miután a kedvezőtlen termés kilátások következtében Hamburgban máris 110—112 márkát = 130—132 koronát fizetnek összel szállítandó 1900-i termésű magyar lóheremagért, jó lenne az erdélyi gazdaközönséget erre figyelmeztetni, hogy várható termését el ne vesztesse.“ Készséggel megteszszük ezt a figyelmeztetést.

Kecskeméten a bozoni főzelék és gyümölcs konzerv-gyár a jövő tavasszal konzerv-gyárat létesít, mely a város határában termelendő gyümölcs és főzeléket feldolgozva lesz hivatva Kecskemét gyümölcs és főzelék cikkei termelésének még nagyobb lendületet adni. — Hogy mily óriás haszon fog ebből a termelő közönségre hárulni, ha gyümölcs termését nem lesz kénytelen kizárólag nyersen értékesíteni, hanem azt ott helyben gyárilag feldolgozhatja: azt bölcsen belátta Kecskemét város közönsége, midőn a felállítandó gyár építéséhez 15 hold földet adott, 16.000 korona segélyt és 15 évig a községi pótdadó és fogyasztási adó fizetése alóli mentességet biztosított. A gyár 500.000 korona befektetéssel és 10 éven át 14.000 korona állami segítséggel épül. Az Alföld és Erdély között óriási a különbség. Nemcsak geográfiai és nemcsak klimatológiai tekintetben, a mint látjuk, hanem észszerűség és áldozatkészség tekintetében is. Nem tudjuk, a „Transylvánia“ gyümölcs értékesítő vállalat szintén kapott-e földet és adókedvezményt a várostól és mennyi segítséget az államtól. Reméljük, hogy legalább annyit kapott, mint az a külföldi vállalat, mely végre is csak annyira fog működni a kecskeméti gyümölcs-termelők érdekében, mint a „Transylvánia“ az erdélyrészi gyümölcs-termelők érdekében.

A hét eseményei között két jelentékeny mozzanat emelkedik ki. Egyik az *állategészségügy* állami kezelésbe vételének, másik a *gazdatiszti* törvényjavaslatnak tárgyalása és elfogadása az országos képviselőtestület által.

Mind a két javaslat előkészítése és tárgyalása folyamán szigorú következetességgel domborítottak ki és védelmeztettek a régi hagyományos jogelvek, különösképpen domináltak azonban az állategészségügyi rendszert új körvonalának a mai közigazgatási rendszerbe való beillesztése körül.

Haj, ezek a jogelvek, hazánk legdrágább csemetéi; ezeknek élni és virágozni kell! Virágoznak is bőségesen, teremnek is rengeteg módon, csak úgy nyögünk alatta. Igenis nyögünk, mert ezek a hagyományos jogelvek dudvaként lepték el közéletünk minden terét és virulásukkal, termésükkel elvonják az élet erőit mindazon ügyektől, melyeket a köz javára kifejleszteni ohajtunk. Erős érzéssel bírnak hazánk jogászai a jogelvek iránt, a mi

bizonyára igen szép vonása a jogász világnak, hanem hát ez a csunya világ úgy van alkotva, hogy még a szivárványnak is megvan a maga árnyéka, mely valamelyes valóságot el fed vagy más színben tüntet előnkbe, mint a hogy az igazában van

Egy azonban mindenkép bizonyos, t. i. az, hogy a modern élet következményeit nem mindig lehet, a legtöbbször nem is helyes, sőt káros a hagyományos jogelvek szűkös korlátai közé szorítani, mert ezek ott elcsenevésznak, elsovadnak és a mint már is sok példa mutatja, a magyar törvényhozásnak számtalan alkotása hever a jogelvek alatt eltorzulva, a nélkül, hogy a közélet vagy a közgazdaság ügyét egy pillanatra is javította volna, noha megalkotásakor harsogó hozsánának zengettek azon kiváló, nagyfontosságú és mélyreható előnyökről, változásokról, melyeknek ezen alkotások nyomában keletkezni kellett volna.

Oh, de -- ha bár büzik is a közélet ezek gyümölcsseitől -- legyenek mind feledve ezen ünnepélyes pillanatokban, a mikor, újra és újra diadalra jutottak a hagyományos jogelvek!

Egy hasznos füzet. A mezőgazdasági szakirodalomban kevés olyan könyvkiadvány van, mint az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatának gazdasági füzetei. Ujabb időben leginkább a füzetermelésről s az adókról szóló füzeteket rendeli az olvasó közönség. Különösen örvendetes, hogy az adók törvényeivel is mind sürűbben akar elméleti uton is megismerkedni a gazda-világ a Heigel Lipót pénzügyi tisztviselő által „Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról“ czimmal írt vállalati füzetből. Így a heti postával is Zágrárból, Szathmárból, Békésből, Csanádból s Vasmegyéből érkeztek megrendelések, mi annak a jele, hogy a junius eleji sepsi-szentgyörgyi orsz. gazdaértekezleten elhangzott eszmék -- így különösen a Cs. Szabó József E. G. E. elnök által előadott adóreformjavaslat eszméi is -- csakugyan országos érdekűek voltak!

— Az „E. G. E.“ új tagjai. Az Erdélyi Gazd. Egylet rendes tagjai sorába ujabbán beléptek: dr. Sinkovits Ottó, Molnár Józsiás, Damokos Ákos, Vajna Domokos, Imecs Ernő, Tenesváry Gergely, Bogdán Emil és Ujjvárosy József, mind Háromszékvármegyéből.

— Kirándulás. A szolnok-dobokai gazdasági egyesület e hó végén kiszagdákkal tanulmányi kirándulást tesz az algyógyi m. kir. földmives-iskola telepére. A kiránduláson, — melyet a földmivelésügyi kormány támogat -- csak megyebeliek vehetnek részt.

— Hogy áll a komló? Idehaza ez évben kielégítő komlótermésre lehet kilátásunk. A legtöbb erdélyi komló szépen telet, jól fejlődött, úgy, hogy ma már mind a karó tetején van, sőt melegebb oldalakon mellékajtásokat is bocsájt. Egészséges lévén a tőke, 3—4, néhol 5 indát is meghagytak, a mi különben csak a bőtermésű, durva fajtánál indokolt. Az Alföldön nem oly erős fejlődésű az inda, de azért kielégítő, ugyanígy áll a dunántúli telepeken is, a hol már megeređtek a mellékindák s jövő hó elején beáll a viritás. — A bolha helyenkénti kártételén kívül se növényi, se állati ellenségekre nincs panasz. A csehországi komlóskos -- kivált a kései metszésűek, már korántsem oly fejlettek, mint a mieink, legtöbbje a karó derekáig ér, de vannak olyan helyek is, a hol csak térdig ér, sőt a rossz idő miatt nem is metszettek. Különben egészséges a növényzet s kártétel nincs. — *Bajorországban* vegyes a kép. Helyenként a karó derekáig ér a növényzet, máshol most metszenek, esetleg az első kapálást végzik. A bolha sok kárt tett a kertek 80%-ában. Jó közepes termést remélnek, kivált ha az idő melegebbé válik! — *Franciaország* komlóskerteiben az uralgó hűvös idő miatt nehezen fejlődik a komló, bár jól telet ki. Erős a remény, hogy szép időben, nagyot fog nőni a

növény. — *Angliában* a hideg idő késleltette a komlót s a mi felnőtt, azt a hideg éjjelek tördösték meg. Sok helyütt a bolha károsít. Az érést későre remélik. —r.—s.

— **Viharágyuk a komlóskertek védelmére.** Egy pár malheuros robbanás kivételével országszerte folynak a kísérletek szőlőkertekben a viharágyuzással. Nem ártana megkísérlni a védekezést az erdélyi részek oly vidékein is, a hol nagyobb összefüggő területen üzetik a komlótermelés. A kísérletezésre a Küküllő-völgye lenne alkalmas, Segesvár és Székely-Keresztur telep-helyekkel. Annál inkább ajánljuk ezen eszmét a segesvári komlószövetkezet s mindkét megye gazdabizottsága figyelmébe, mert jelzett határokon szőlőkertek is vannak.

— **A komló vámja.** Az osztrág mezőgazdasági érdekeket szolgáló „Centralstelle“ a minap ankétot tartott a komlónak a kereskedelmi szerződésben megállapítandó vámjáról. Beható és statisztikai adatokkal illusztrált előadói beszéd után, melyben a Németországba irányuló osztrák komlókivitel s az orosz és amerikai verseny voltak kiemelve, az ankét azt a határozatot hozta, hogy a komló vámjának német részről tervezett emelése lehetőleg megakadályoztassék, mert az amugy is gyöngélgedő osztrák komlótermelést egy Németország részéről fölemelt komlómám érzékenyen károsítaná és veszélyeztetné. Másrészt egyhanguan elhatározták, hogy az orosz és amerikai komló ellen a legmagasabb védvámokat kell fölállítani, a mi annál inkább is kívánatos, mert a behozott csekélyebb értékű orosz komló Ausztriában nem marad, hanem mint „Saazi“ komló kerül forgalomba s így az osztrák komló renomméját rontja. De szükséges ez a védvám Németországra való tekintettel is, hogy német termelők ne lássák magukat egy Ausztrián át irányuló esetleg óriási mértékű idegen konkurencziától veszélyeztetve.

— **A dán példa.** Mezőgazdáinknak, a kik tojás- és baromfitermeléssel foglalkoznak, megismerésre ajánljuk a következő megjegyzéseket, a melyek a kis Dánia nagy tojás- és baromfi üzletét ismertetik. Dániában évente 12—12 millió koronaértékű tojás kerül kivitelle. A fő czél sok, nagy és tiszta tojás nyeresére irányul. Főleg a tél folyamán, mikor a tojás a legdrágábbán kél. A tenyésztés szigorú megválasztása, gondos ápolás és takarmányozás által a tyúkállomány évről-évre nemesül. A tenyésztők, hogy a lehető legnagyobb áron értékesíthessék termékeiket, kötelezték magukat az állatok és azok ólainak gondos tisztán tartására. A tojást nem szabad összegyűjteni, hanem kötelesek azt hetenkint az illető vállalkozónak beszállítani. Minden tojás annak a körnek számával, a melybe az illető termelő tartozik, úgy a termelő külön számával is megjelöltetik. Ha ezek után a kiviteli cég raktáraiban megvizsgált tojás nem elég tiszta és friss, az egyes tojásokon levő számok alapján az illető tenyésztőt megintik, megbírságot, sőt ismétlődés esetén az illető egyesület kebeléből kizárják. Ez eljárás folytán a külföldi vevő biztosítva van az iránt, hogy jó minőségű friss árut kap.

— **Magyar lisztkivitel Angliába.** Emelkedő lisztsrak mellett a forgalom is emelkedett, finom árúból, a melynél első helyet foglal el a magyar liszt, a melynek fogyasztása jelentékenyen növekedett egy a belföldön, mint a transzáli háboruban, a hova élünk a kiviteli finomabb süteményekből. A magyar liszt finomságával ismét hódítani kezdi az angol piacokat. Az idén négy hónap lefolyása alatt már 408.070 angol mázsa liszt érkezett Magyarországból, pedig a múlt évben ugyancsak január—április hónap folyamán is élénk volt a kereslet a gyártmányok iránt és mégis csak 221.840 angol mázsára rugott a hozatal. Érdekes, hogy egyedül Magyarország lisztimportja növekedett az idén számottevőleg, míg Amerika hozatala négy hónap alatt 2,260.000 angol mázsával csökkent. A forgalom Franciaországgal szem-

ben is javult, Kanada is emelte exportját Angliába, de mindez elenyésző csekély ahhoz képest, a mit Magyarország fölmutathat. A magyar liszt értéke is 4 millió koronára emelkedett.

— **Juhkivitelünk Romániába.** A Bud. Tud. jelenti, hogy legközelebb, az élő és leölt juhszállításra nézve, Magyarország és Románia között megállapodás fog létrejönni, melynek alapján úgy élő, mint leölt juhokat szabad lesz Magyarországból Romániába szállítani. A Romániába irányított juhok -- akár élő, akár leölt állapotban kerülnek kivitelle -- származási és egészségügyi bizonyítványokkal látandók el, a melyekben igazoltatik, hogy a származási hely megyéjében, semmiféle olyan járványos betegség nem létezik, mely juhok által széthurcolható,

— **Mezőgazdasági tanulmányut** A bécsi mezőgazdasági főiskola hallgatói ezen a héten kirándulnak Délmagyarországba, hogy első sorban Mezőhegyes állattenyésztését, földművelését, ipari és technikai felszerelését megtekintsék; azután Arad szeszfőzőit, koményítőgyárait stb. tanulmányozzák.

— **Gabonák termőképessége.** A külföldön néhány hónappal ezelőtt nem csekély feltűnést keltett, hogy Egyiptomban ezer éves koporsókban talált gabonaszemeket elvetve csodás alakzatú és fajtájú gabonát termeltek. Most kisütötte egy angol mezőgazdasági állomás, hogy ez antik-gabonatermelés a mesék országába való, a mennyiben tudományos alapon végzett kísérletek bizonyítják, hogy még 15—20 éves gabonából is alig terem már mag. Sőt a kísérletek folyamán kitűnt, hogy egy 7 éven át, légmentesen megőrzött búzáknak sem volt termőképessége.

Budapesti gabonátözsde.

I. Készárúzet.

(Junius 13.)

Buza 7:30—8:20. K.-ig.

Rozs 6:55—7:05 K.-ig.

Takarmányárpa 5:60—6:10 koronáig.

Zab 5:10—5:20 koronáig.

Tengeri 5:55—5:60.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (junius 7-iki) hetivásáron a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként K.-tól 12:00—14:00 K.-ig.

Rozs " " 11:20—11:60 "

Zab " " 08:40—08:60 "

Arpa " " 08:00—08:40 "

Kukoricza " " 10:80—11:00 "

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék-,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémenykötvények.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

H I R D E T É S E K.

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható az összes gyógyszárakban és drogueriakban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál, körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

Legjobb és legolcsóbb a

Conrad és Társa-féle

uj szabadalmazott

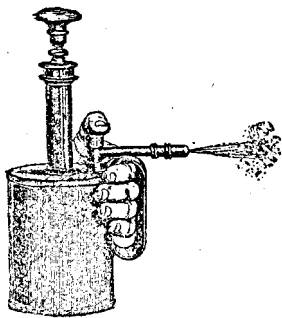
permetező-készülék

a szőlőmoly, valamint minden más növényi féreg és peronospora ki-
pusztítására.

Ezen készülék a legkönnyebben kezelhető és a legkitünőbb a maga nemében. Kicsiny alakja, valamint czélszerű szerkezete lehetővé teszi, a legsűrűbb lomb alatt elrejtett rovarok megsemmisítését is és pedig egy alkalmas rovarméreg használatával.

A készülék megtöltése és kezelése következőképpen történik:

A balkéz négy ujja mellékelt rajz szerint — olyképen illeszkedik a készülék fogantyújához, hogy az egész tenyér és a hüvelykujj a tartányt tartja; most a készülék légszivattyúját lecsavarjuk és a folyadékot a nyílott nyíláson betöltjük, a tartányban egy kis tért üresen hagyva. Ezek után a szivattyút ismét becsavarjuk és — két ujjal — 10-12 teljes szivattyúhúzással a levegőt a tartányban megsűrítjük. Használhatok a készüléket tartó kéz hüvelykujjával a szelepbillentyűt tetszés szerinti időközökben lenyomjuk, miáltal a szét-szóródó folyadékot a legfinomabb permete alakjában állítjuk elő.

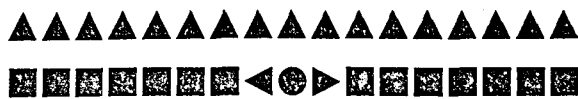
A levegőnyomás csökkenésekor néhány teljes szivattyúhúzás ismét elegendő a készülék további működésére.

A készülék ára vörösréz lemezből 6 korona.

Növény-praeparatum (rovarméreg) vízben szappanszerűen könnyen oldó, körülb. 6000 szőlő-virágnak elegendő, darabonként 65 fillér.

Ezen jutányos ár mindenkinek, sőt a kis szőlőbirtokosnak is lehetővé teszi, hogy több ilyen készüléket beszerezhesen.

Megrendeléseket kérjük a kiadóhivatalhoz intézni, mely azt közvetíti. (329.)

Kezelőtiszti állást keres

38 éves nős ev. ref. vallásu okleveles gazdatiszt, ki egy nagyobb gazdaságban egyfolytában 14 évig működött és erről elméleti végzettségéről is igen jó bizonyítványokkal rendelkezik; azonnal állásba léphet

Cím a kiadóhivatalban. (330.)

„Erdélyi Gazdasági Egylet“ könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

- Réti János, „A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók III-ik kiadás 30 kr. 2. Gáspár József, „A kaszálók és legelők ápolása.“ III-ik kiadás 25 kr. 3. Virág Elek, „A sertéshizlalásról.“ III-ik kiadás 25 kr. 4. Jormay Béla, „A borjúk fölneveléséről“ III-ik kiadás 25 kr. 5. Herényi Gothárd Sándor, „A takarmányrepa.“ III kiadás 25 kr. 6. Hauer Géza, „Afejőstehénről.“ III kiadás 30 kr. 7. Hensch Árpád, „A szántás-vetésről“ III. kiadás 25 kr. 8. Jakab László, „Utmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben“ III. kiadás 25 kr. 9. Domokos Kálmán, „Az építőgazda.“ III. kiadás 50 kr. 10. Ruisz Gyula, „A kukoricza műveléséről.“ III. kiadás 25 kr. 11. Dr. Szaniszló Albert, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról.“ III. kiadás 25 kr. 12. Ritter Gusztáv, „A házi kert.“ III. kiadás 40 kr. 13. Gáspár József, „Baromfi-tenyésztés.“ III. kiadás 35 kr. 14. Cserhádi Sándor, „A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése“ III. kiadás 25 kr. 15. Csájlík István, „Csikónevelés.“ III. kiadás 25 kr. 16. K. Vörös Sándor, „A dohánytermesztéséről.“ 35 kr. 17. Ásványi Lajos, „A vörös lóher termesztéséről.“ 35 kr. 18. Ritter Gusztáv, „Gyümölcsértékesítés.“ II. kiadás 35 kr. 19. Herényi Gothárd Sándor, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra“ II. kiadás 25 kr. 20. K. Vörös Sándor, „A gazdaságok berendezéséről.“ II. kiadás 45 kr. 21. Marc Ferencz, „A kosárfűz termelése“ 25 kr. 22. Kovácsy Béla,

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-kört 30.

(241.) Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszervágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 1/2% díj mellett.

Az intézet élén állanak:

báró Sztojanovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Béldy László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Tetéleni Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatóság tagok.

Fővilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

„Házi állataink takarmányozása“ 50 kr. 23. Grasseli Miklós, „A len- és kender termeléséről és áztatásáról“ 24 kr. 24. L'Huillier István. „Konyhakerti magvak termelése“ 50 kr. 25. Réti János. „A komlótermelésről“ 25 kr. 29. Gáspár József, „A méhtenyésztésről“ 30 kr. 27. Páter Béla, „A gabonafélék, a bugonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei“ 50 kr. 28. Nemes István, „Talajjavítás lecsapolással“ 50 kr. 29. Réti János, „A legjobb takarmányfűvekről“ 25 kr. 30. Nemes István, „Az öntözés“ 50 kr. 31. Jakab László, „Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből“ 50 kr. 32. Szűts Mihály, „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése“ 50 kr. 33. K. Vörös Sándor, „Gazda számvitele“ 40 kr. 34. Páter Béla, „A haltenyésztésről“ 30 kr. 35. Páter Béla, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról“ 25 kr. 36. Monostori Károly, „Házi állataink egészségének tartásáról“, 25 kr. 37. Dr. Rodiczky Jenő, „Magyar olajnövények“ 30 kr. 38. Cserhádi Sándor, „A gyomok kártékonyága és az ellenük való védekezés“ 39. Papp Gergely, „A szocializmusról.“ 40. Heigel Lipót, „Az állami egyenes adók és községi adópótlékokról.“

Mind a negyven füzet ára együtt megrendelve csak 8 forint — kr. Ha egy címre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 40 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajczárral fogunk számítani. Megrendelés és pénz „az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvár“ cím alatt küldendő. A pénz beküldésével megrendeltek bérmentve tételnek postára. (51.)

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytóan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hamozó gépek, legújabb szerkezetű szabad önműködő „Syphonia“ gyümölcs és szőlővessző permetező, gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor. Bécs, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Az országos mezőgazdasági egylet nagy aranyérme 1899. Szegeden.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárúsítók felvételnek. (334.)

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Csakis

a

Hazai ipart

pártoljuk.

(292. I.)

Fairbanks mérlegek a legtükétebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolsúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknel fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkittünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

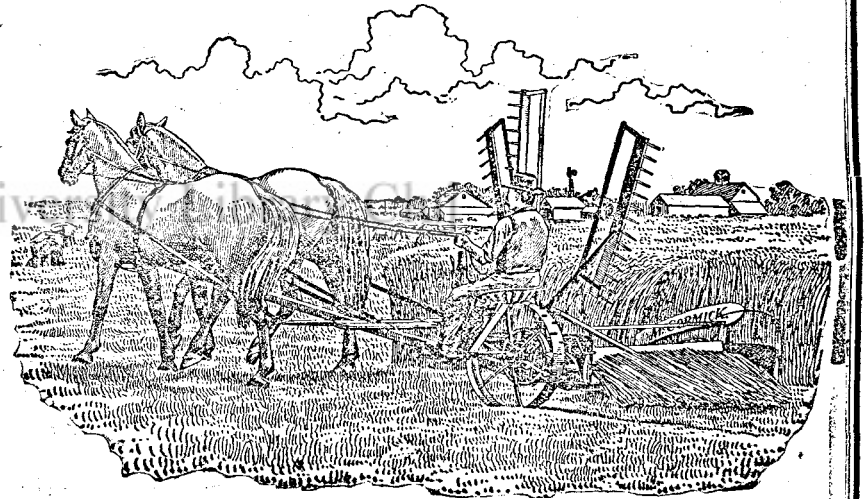
célszerű és a célnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok érdekvédelmében részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandók. Arjegyzekekkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

Mc. CORMICK
HARVESTING MACHINE COMPANY.
chicagai aratógépgyár.

Kévekötoaratógép.

Marokrakóaratógép.

Fűkaszógép. (297.)

Szénagyűjtő-gereblye.

Kévekötozsineg.

Kaszaélesítő.

Iroda és főraktár Magyarország és Ausztriára.

BUDAPEST, V. Váci-ut 38 sz.

William J. Stillman Igazgató.

Solymosy és társa, Kolozsvár, Képviselek

Kolozs, Szilágy és Háromszék megyékre.

Szabadalmazott

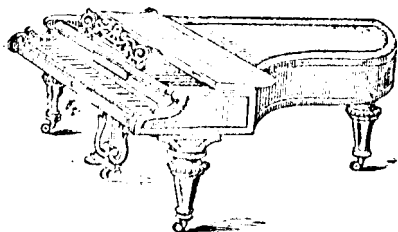
kosár betétek

gőzcséplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelőség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosár betétek árai:

(301.)	4 lóerejű géphez	30	frt.
	6 " " "	35	"
	8 " " "	40	"
	10 " " "	45	"

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő. BAJZÁTH IGNÁCZ Székelyhídon.

THEK ENDRE EGYEDÜLI MAGYAR ZONGORAGYÁROS.

A legnagyobb választékban vannak hangszereim a központban **Budapesten Üllői-út 66.,** a honnét kiválasztottakból van raktáron **KOLOZSVÁRT Unio-utca,** az erdélyi közönség kényelmére tekintetes **FARKAS ÖDÖN** zenedei igazgató és tanár úr által képviselve.

Egyenlők a hangszerek ez idő szerint a legjobbakkal, ár tekintetében pedig igen sokkal olcsóbbak a jobbaknál, a beözönlött rosszakkal pedig nem versenyzek.

(306.)

A sárvári m. kir. tejgazdasági szakiskola

(332.)

legközelebbi tanfolyama augusztus 6-dikán kezdődik és december 31-ig tart. Felvételi feltételek az intézet igazgatóságánál megtudhatók Sárvár, Pa. Láncon.

A legjobb és legolcsóbb
FAKONSERVÁLÓ SZER
 most és marad is a már 20 év óta kipróbált
Avenarius-féle szabadalmazott

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (333.)

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszertára a sz. Józsefhez

Bécs. XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol

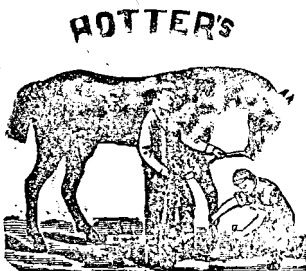
1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámodott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdagasztoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, dagasztoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarháknak, 1 csomag 80 kr.
 Kétféle potlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
 Felülmulhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei
 a jelenkor legkitünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszertárakban és drogériákban.

Főraktár: Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszertárában Budapest városházter és TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradozásokra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, benuulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólika elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

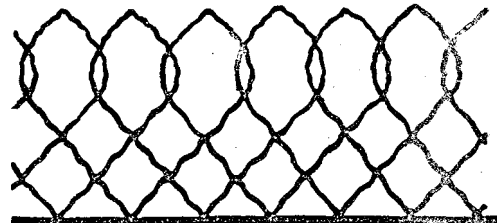
Lovaknál mindennemű kólika és hűgy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

LÉBER GYULA

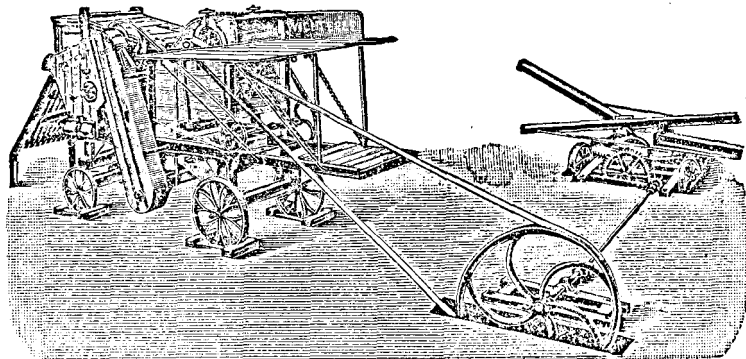
első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világozási, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányórosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löherrosták Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cizinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (121.)

Munkához 2—3 ló vagy ökör elegendős. Gőzcséplők helyettesítője.

Az utolsó években 34 első díjjal kitüntetve.
Első proszniczi Gazdasági Gép- és Gözmotorgyár WICHTERLE F.

Magyarországi vezérképviselő KÁLLAI LAJOS.

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50. szám.

(323. I.) ajánlja új találmányu dupla golyócsapágyu szabadalmazott

kettős tisztító

járgányos cséplőt, árpatoklyászoló és 3 zsákkifolyóval és legcélszerűbb löherhüvelyezővel.

Tiszta cséplése, nagy munkaképessége felülmulhatatlan.

A jelenkor legkönnyebben járó cséplő készlete. Csépléshez fele igavonó erő sem szükséges, mint eddigi gépekhez.

Kisebb motorral is kitünő sikerrel üzemben tartható.

Gépeink megtekinthetők nagyszabásu telepünkön VI., Gyár-utca 50. szám.

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST, V. ker. Thonet-udvar.

TELEFS, (305) (Tirol.)

BÉCS I., Volksgartenstrasse 1.

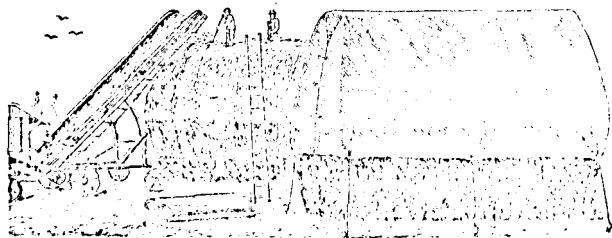
Vizmentes Ponyvák

elismert kitünő minőség — □ metr. 1 K. 60 fillér és följebb

Zsákok

Tarpaulin- varrással és varrás nélkül 75 fillér és följebb
 Rovatkás- Sátrak, esőköpenyek öltönyök.
 Kender- kendertömlő, tüzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. Minden város jobb üzletében a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vizmentes szövétgyár. 46 Kitüntetés.